

Zielsveel

Colofon

ISBN: 978 90 8954 831 3

1e druk 2015

© 2015, Johan Bordewijk

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Vormgeving omslag en binnenwerk: Evelien Veenstra

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Johan Bordewijk

ZIELSVEEL

I. Zielsveel

*es war ein Stück vom Himmel,
dass es dich gibt ...*

Herbert Grönemeyer

Deel 1

1

Het orkaanseizoen van 2005 was om meerdere redenen gedenkwaardig.

Twee keer eerder in de geschiedenis van de Verenigde Staten was een orkaan van categorie vijf aan land gekomen en alleen omdat het aantal dodelijke slachtoffers uiteindelijk ‘meeviel’ – bijna 1.500 – werd het niet de ergste natuurramp die de VS ooit getroffen heeft. Dat was en bleef de Galvestonorkaan die in 1900 de stad Galveston verwoestte en ergens tussen de 8.000 en 12.000 doden eiste.

Het was echter de media-aandacht die ervoor gezorgd heeft dat Katrina niet snel vergeten zal worden. Beelden van doorgebroken dijken en van New Orleans dat nog wekenlang bijna geheel onder water stond. Militairen werden ingezet om plunderingen te voorkomen. Bewoners werden opgevangen in een sportstadion en uiteindelijk moesten ze de stad verlaten. Twee jaar na de overstroming was nog niet iedereen teruggekeerd. Zo erg had Katrina huisgehouden.

Maar voor Simon was er wat anders. Vreemd hoe associaties werken, dacht hij. Van de naam Katrina werd hij blij. Vrolijk zong hij *Walking on sunshine*. Een liedje van Katrina and the Waves. Inderdaad: *the waves*. Daar wisten ze in New Orleans alles van.

Zo dicht lagen uitgelaten vreugde en verwoesting bij elkaar.

Het volgende was eigenlijk niet belangrijk, besefte Simon. Namelijk dat de storm Katrina ook herinnerd zou blijven doordat Nederlandse bedrijven later veel opdrachten kregen om de dijken in Louisiana te verbeteren. En zo aardig wat geld binnenharkten.

Hoe dan ook. Hij keek naar Anne, die tegenover hem zat in een ruim bemeten restaurant in Amersfoort. Voor hem zou de herfst van 2005 om andere redenen dan de naweeën van de orkaan belangrijk worden. Om te beginnen kwam dat door de blijdschap die hij vandaag voelde.

De zaal was voor de helft gevuld. Anne sloeg het menu dicht. 'Vooraf de soep. Tweemaal.'

'De consommé van houtduif.' De minzame ober maakte een aantekening in zijn hoofd.

'Als u het zegt,' reageerde Anne met een snelle blik op Simon. Haar stem dartelde als muziek in zijn hoofd. Het was duidelijk, zij nam de beslissingen. Hij liet haar met alle plezier bepalen dat hij ook de soep nam, terwijl hij consommé normaal gesproken benepen flauwekul vond. Voor de vorm stamelde hij iets dat halverwege bleef steken tussen protest en instemming.

Het deed er niet toe.

Terwijl de ober zich van hen verwijderde, verdween Annes hand onder tafel. Ze keek keurend rond en trok haar mond in een deftige plooi.

‘Gewichtig hier.’ Met die spot gaf ze aan dat ze zich op haar gemak voelde. Ze hervatten het gesprek, dat nog steeds ging over werk, de politiek en het weer, ook de orkaan. Hij vertelde van zijn associatie met Katrina, Anne moest erom lachen. Alles was normaal, zo zag een echtpaar eruit. Ze pasten zich aan aan de omgeving en converseerden zoals het hoorde, niemand zou iets aan hen merken.

Simon schrok van de zachte druk die hij tegen zijn onderbeen voelde en van de energie die dat teweegbracht. Annes voet gleed omhoog. Even later lag die in zijn schoot. In gedachten zag hij hoe Anne verder ging, niet alleen haar voet, maar ook haar handen en ... Even snel als de voet kwam, was hij weg.

Ze zag zijn verhitting, een speelse zoen vormde zich op haar lippen, alsof ze hem wilde sussen. Haar wijsvinger speelde met zijn vingers die losjes – alsjeblijft losjes – op het kleed lagen. Hij wilde haar hand pakken, snel trok ze die terug. Hij graaide in de leegte.

Anne bestudeerde de muur achter hem – een schilderij? – alsof hij er niet was. Ze zwegen. Alweer gaf het niet dat zij de gang der dingen bepaalde. Naast hen klonk gedempt gepraat aan de tafels, uit de keuken kwam het geluid van bestek en borden.

De soep werd gebracht.

Na het hoofdgerecht legde Anne haar servet neer. ‘Even naar het toilet.’

Vervolgens stond ze langzaam op en aarzelde naast de tafel. Een aarzeling die het ontbreken van een doel betekende. Haar kleding was te omschrijven als zakelijk, maar niet stijf. Speels misschien, zou je met een kinderlijk woord zeggen. Lichtgrijs jasje en een bijpassende rok. Verder droeg ze een soepel en nauwsluitend shirt dat vanzelfsprekend niet te diep was uitgesneden. Kleur van het shirt? Signaalrood! De stier volgde de lijn van haar lichaam, het halflange haar met een korte slag, waar de lamp aan de wand erachter een twinkelende gloed in liet spelen, haar gezicht, met de lijnen die verrieden dat ze geen 20 meer was en haar een uitstraling van kracht en diepte gaven.

‘Kun je het een beetje zien?’ klonk het met een lach.

Even bij de les blijven, dacht Simon. Hij nam de tijd haar onbewogen aan te kijken en rechtte zijn rug.

‘Ik ben wel wat gewend qua uitzicht op dames,’ zei hij.

‘Dat weet ik toch.’

Anne draaide zich om en liep weg.

Het toetje bleef in stijl. Het was een huisgemaakte panna cotta met erop een aardbei waar het kroontje nog aan zat. Anne nam het steeltje tussen haar vingers en beet de helft van de vrucht af. Ze bracht de andere helft naar zijn mond. Zacht streek haar vinger langs zijn lippen.

‘Ze doen erg hun best hier, vind je niet? Dat maakt me opgetogen.’

Koffie met cognac voor hen beiden besloot het diner. In de garderobe sloeg ze een mantel om en knoopte die tot boven dicht. Hij trok zijn blauwe buitensportjack aan, drielaags met ripstop. Aandacht voor iets anders dan de vrouw naast hem bewees dat hij de situatie onder controle had. De jas was een nauwkeurig uitgezochte drie-in-één-jas, ademend, multifunctioneel en warm door de vulling van eendendons. Kon naar kantoor aan en ook op vakantie, bijvoorbeeld wintersport. Hij was wind- en waterdicht, had een afneembare capuchon en zeker zes zakken. Simon had een paarse overwogen, maar uiteindelijk gekozen voor marineblauw.

‘Het is niet echt weer voor een wandeling,’ onderbrak Anne zijn poging tot afleiding, ‘toch gaan we een blokje om.’ Ze leidde hem naar buiten. Daar stak ze een arm door de zijne en synchroon stapten ze over het trottoir. De nacht was koud. Hij had met opzet zijn jas opengelaten, om af te koelen.

Amersfoort heeft een oud centrum, een groot plein, een lange winkelstraat met dwars daarop een korte gracht. Op een koude herfstavond aan het begin van november waren weinig mensen op straat. Ze passeerden een enkel donker, leegstaand pand en verder felverlichte etalages. Het was geen koopavond dus alles zat dicht. Op een doordeweekse dag was er weinig uitgaanspubliek buiten. De mensen die er waren, liepen hun voorbij. Soms kregen ze een

vriendelijke blik. Een stel met hoofdzakelijk oog voor elkaar. Na vijftien jaar huwelijk nog helemaal opgaand in elkaar, zo'n stel waren ze.

Niemand kende hen daar.

Op hun wandeling kwamen ze door de straten vlak buiten het oude centrum. Er was een gracht, een stadspoort, een vestingwal. Iets meer aan de buitenrand van de historische stad lag de bekende waterpoort.

Simon haalde zijn telefoon tevoorschijn. Alleen maar om zeker te zijn dat ie echt uit stond, dat hij niet gestoord kon worden. Later zag hij Anne hetzelfde doen.

2

Drie weken eerder, half oktober, was hij op zakenreis in Toscane. Het weer van de nazomer, veel zon, weinig wolken en temperatuur tussen de 20 en 25 graden. Hij had besloten een dag extra te blijven en Florence te bekijken. Hij wilde weg uit de contractbespreking en zonder plichtplegingen door de stad dolen op zoek naar een beeld van vroeger. Dwalen is soms de beste manier om richting te geven.

Het was meer dan twintig jaar geleden dat hij die stad bezocht had tijdens een rugzakvakantie met een vriendinnetje dat allang achter de horizon verdwenen was. Van de vakantie herinnerde hij zich een blinde jonge vrouw. De rood-witte stok was opgevallen in de toeristenhorde. Een man leidde haar rond en vertelde haar welke kunstschaten er allemaal te zien waren. Haar begeleider deed meer dan vertellen, hij liet het haar beleven. Samen liepen ze naar een standbeeld op een lage sokkel. Ze legde haar handen op de voeten van de stenen god en liet ze daarna omhoog glijden, langs de schenen, naar de knieschijven. Ze genoot van het marmer, voorzichtig streek ze erover alsof het breekbaar werd onder haar aanraking. Op haar tenen staand kon ze net de heupen bereiken. Niet eerder zag hij hoe steen week werd onder mensenhanden, maar hij begreep heel

goed dat de stenen god lichtjes trilde van genot onder deze vrouwelijke beroering.

Florence was voor hem sindsdien verbonden met dit zinnelijke beeld.

Zou hij het plein weer vinden waar hij dit gezien had? De precieze locatie was in de rafels van zijn herinnering verdwenen. Rond negen uur 's morgens arriveerde hij in de stad en liep rond. Hij zocht in zijn reisgids, sloeg stegen in en stak pleinen over. Hij had nauwelijks aandacht voor de mensen om hem heen, hij had alleen het beeld van de blinde vrouw in zijn hoofd en was niet bedacht op iets anders.

Hun werelden hadden geen raakpunten. Haar congres – Eetstoornissen – leek in niets op de besprekingen – Outsourcing – die hij voerde. De ontmoeting was toevallig, allebei hadden ze een dag extra genomen om de stad te bekijken op zoek naar verstrooiing.

Op het plein voor de Dom stond hij in een Nederlandse reisgids te bladeren en werd aangesproken. 'Er was iets in je houding en je oogopslag,' gaf ze later als verklaring.

Aangenaam gezelschap, verder dan dat gingen zijn gedachten niet. Het was prettig met een landgenote een historische stad te doorkruisen en zonder barrière van een vreemde taal te praten over de stad en de bezienswaardigheden. Zijn gedachten aan de blinde vrouw vervaagden. Geleid door de reisgids bekeken ze de Dom, liepen langs de Arno en sloegen het Uffizi over – veel te lange rij. Toen ze het

Piazza della Signoria betraden, stokte hij. Daar, bij de ingang van het Palazzo Vecchio, daar was het. Daar stonden aan weerszijden van de poort, verborgen achter de metershoge replica's op het plein, twee beelden op een sokkel van nog geen meter. Daar had hij de blinde vrouw gezien.

Terwijl ze naar de beelden liepen, vertelde hij van het zinnebeeld van twintig jaar eerder.

'Een vrouwenhand op een blote mannendij, vlak bij zijn kruis,' zei ze.

Die woorden brachten een trilling teweeg. Hoewel het een bijna zakelijke constatering was, een normale opmerking. Gewoon de objectieve waarheid uit haar mond. Waarom joeg het dan zijn hartslag omhoog, waarom versnelde zijn ademhaling?

'Je hijgt,' klonk het.

'Valt mee, moet wat meer aan mijn conditie doen. Sporten schiet er soms bij in.'

Leugenaar.

Ze trok haar gezicht in een grijns. 'En we lopen niet eens hard,' lachte ze hem uit. Hij had meegedaan, met kiespijn.

Tegenover de beelden streken ze neer op een terras voor koffie, nergens zulke goede cappuccino als in Italië. Ze praatten over hun werk en over hoe mooi zij de stad vonden. Over hoe voorspelbaar het was deze stad mooi te vinden en dat ze er daarom juist van genoten. Hij zei iets over het prettige weer, de aangename sfeer, het toeval van de ontmoeting, kortom over van alles om maar te ontwijken en zelfs

te ontkennen wat er echt toe deed: dat zijn hart niet tot rust kwam.

Hij wist dat ze hem doorhad. Dat was zonneklaar.

Later liepen ze weer naar de Arno. Hij wilde aan de overkant de klim maken naar het Piazzale Michelangelo om de stad vanuit de hoogte te bekijken. Onderweg stootten hun armen per ongeluk tegen elkaar. Ze deinsden achteruit van de vonk. Een houterige grijns, verontschuldiging. Er was meer geraakt, dat wist hij zeker.

Door de toevallige aanraking viel er een last van hem af. Het betekende dat de afstand die hij opzettelijk groot gehouden had, niet nodig was. Het ijs was gebroken, een muur geslecht, het was toegestaan elkaar – vriendschappelijk! – aan te raken. Hij legde af en toe een hand op haar schouder en wees een mooi venster in een van de oude huizen aan. Om een grap van hem porde ze in zijn zij.

Er was meer, de korte aanrakingen dienden een ander dan vriendschappelijk doel. Hun lichamen tastten elkaar af.

Na de klim, het uitzicht en de afdaling was er een lunch; een schaamteloos lekkere pasta en een infaam goede wijn. Voor een schandalig hoge prijs, waar ze beiden geïmponeerd om lachten. Overdrijving voedde hun plezier.

Toen het eten op was, stond hij op en liep weg van het terras om de volgende bezienswaardigheid alvast te spotten. Ineens stakte zijn beweging